

Agencije EU-a važan su dio Europske unije. Bave se raznim pitanjima koja utječu na svakodnevne živote žena i muškaraca, poput sigurnosti hrane, prijevoza, ravnopravnosti spolova i mnogih drugih.

Svatom agencijom upravlja upravni odbor kojemu je zadaća osigurati da agencija obavlja svoje poslove. Članovi upravnih odbora najčešće su zastupnici država članica, Europske komisije i Europskog parlamenta ili drugih agencija.

Premda je EU predan ravnopravnosti spolova u donošenju odluka, u upravnim odborima agencija EU-a ozbiljno nedostaje rodne uravnoteženosti. Samo jednim od triju odbora predsjeda žena, a u pogledu članova omjer je žena prema muškarcima još niži.

Članove upravnih odbora predlažu poglavito državne članice, a nakon njih Europska komisija i Europski parlament.

Godine 2015. bilo je samo 30 % žena među članovima upravnih odbora, koje su predložile države članice. Europska komisija predložila je 26 % žena, a Europski parlament 40 % žena.

Rječnik i pojmovnik ravnopravnosti spolova

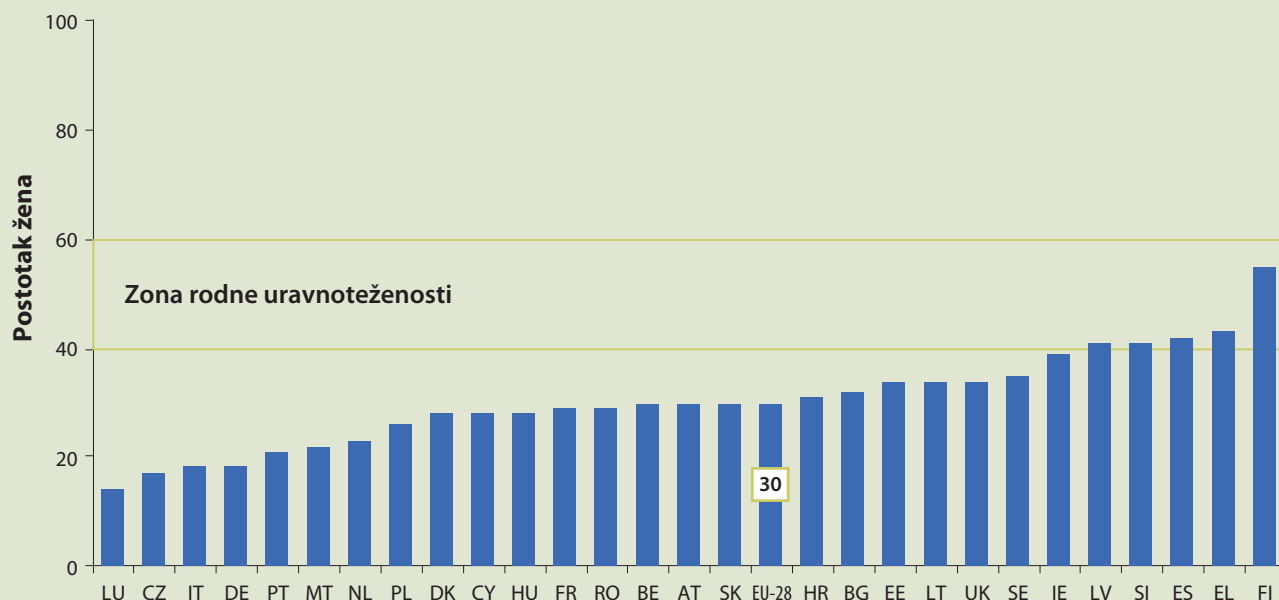
Prag ravnopravnosti

Pri ostvarivanju cilja jednakog sudjelovanja žena i muškaraca, jednaka stopa sudjelovanja oba spola općenito se smatra glavnim ciljem ravnopravnosti. Prema mišljenju Vijeća Europe, prag ravnopravnosti spolova jest stopa sudjelovanja od najmanje 40 % za oba spola.

<http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus>

Slika 1. – Žene koje su države članice predložile/imenovala za odbore.

Smanjenje broja žena na izvršnim položajima u agencijama EU-a

Dok udio žena u predsjedničkim ulogama u upravnim odborima varira, ali općenito raste, broj žena na izvršnim vodećim položajima u agencijama EU-a pokazivao je trend porasta u razdoblju 2003.-2009. – dostigao je 29% (6 od 21) u 2009. Međutim, taj se trend počeo preokretati i na kraju se snizio na 16% u 2014. (1).

EIGE-ova Baza podataka o rodnoj statistici koristan je alat kojim se može pratiti napredak rodne uravnoteženosti u donošenju odluka u agencijama EU-a. Relevantni podaci mogu se pronaći pretraživanjem pod pristupnom točkom „žene i muškarci u donošenju odluka“.

Porast u broju agencija EU-a s 24 na 37 između 2011. i 2012. predstavlja trenutak kad su žene počele zaostajati u izvršnom donošenju odluka jer su se na novim radnim mjestima zapošljavali većinom muškarci.

Odredbe o rodnoj uravnoteženosti imaju učinak

Godine 2015. malo više od četvrtine agencija EU-a (10 od 39) imalo je odredbe o rodnoj uravnoteženosti u temeljnim propisima ili ih je uvelo u kasnijim verzijama. EIGE-ovim zaključcima pokazuje se da agencije s odredbama o rodnoj uravnoteženosti u prosjeku imaju veći udio žena u upravnom odboru. Trideset posto agencija s takvim odredbama postiglo je rodnu uravnoteženost u upravnim odborima, dok je isto postiglo samo 18% agencija bez tih odredbi.

Agencije s rodno uravnoteženim upravnim odborima

- Eurofound, ETF, FRA (s odredbama o rodnoj uravnoteženosti)
- CPVO, ECDC, ECHA, OHIM, CdT (bez odredbi o rodnoj uravnoteženosti)

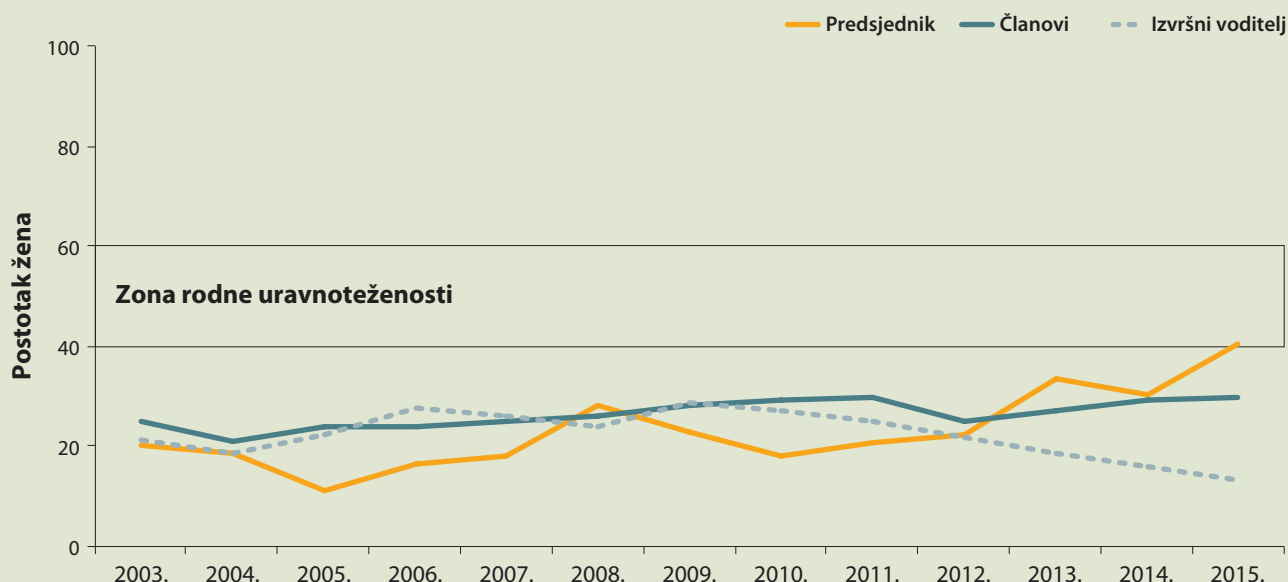
Gdje možete doznati više informacija od EIGE-a

Baza podataka o rodnoj statistici sadrži najnovije podatke o zastupljenosti na vodećim položajima i u odlučivanju na nacionalnoj razini i diljem EU-a. Podaci su usporedivi među državama članicama.

(1) U 2014. 6 od 38 agencija imale su voditeljice:

Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA), Europska obrambena agencija (EDA), Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE), Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA), Europska zaklada za stručnu izobrazbu (ETF) i Prevoditeljski centar za tijela Europske unije (CdT).

Slika 2. – Postotak žena na najvišim položajima za donošenje odluka u agencijama EU-a po godini

Odredbe o rodnoj uravnoteženosti u pravnim dokumentima agencija mogu biti učinkovita mjera za poboljšanje rodne uravnoteženosti u upravnim odborima. To posebno vrijedi za agencije koje djeluju u sektorima sa znatnim rodnom neravnotežama uslijed rodne segregacije (npr. bankarstvo, prijevoz i obrana).

Priča o uspjehu

Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) nije imalo odredbe o rodnoj uravnoteženosti u temeljnim propisima, a u vrijeme osnivanja nije bilo članica upravnog odbora. Međutim, takve su odredbe kasnije uključene u izmjene i dopune temeljnog teksta, a između 2003. i 2014. udio članica porastao je za 12 postotnih bodova.

Rodna segregacija još postoji

Udio žena viši je u upravnim odborima agencija koje djeluju na sociokulturnom području (45%) nego prosječni udio od 29%. U sektorima gdje je segregacija zanimanja uobičajena pojava, kao što su infrastruktura, bankarstvo/financije i sigurnost/obrana, posebno je teško postići rodno uravnoteženo predlaganje za položaje.

Takvu segregaciju jasno odražava dominacija muškaraca u upravnim odborima europskih agencija, kao što su europska nadzorna tijela, europska regulatorna tijela, kao i agencije zajedničke vanjske i sigurnosne politike, jer se članstvo u upravnim odborima automatski dodjeljuje službenicima koji obnašaju određene dužnosti na nacionalnoj razini ili na razini EU-a.

Slična rodna segregacija kao u agencijama EU-a nalazi se i u nacionalnim ministarstvima, gdje muškarci dominiraju u portfeljima koji se odnose na osnovne funkcije države kao što su obrana, pravosuđe i vanjska politika, dok se žene koncentriraju u ministarstvima sa sociokulturnim funkcijama kao što su obrazovanje, zdravstvo i kultura.

Žene su tijekom 2014. bile na čelu samo 6 od 38 agencija EU-a.

Predanost ravnopravnosti spolova

Strateška suradnja za jednakost spolova 2016.-2019. **Europske komisije** potvrđuje njezinu predanost poticanju ravnopravnosti između žena i muškaraca u donošenju odluka.

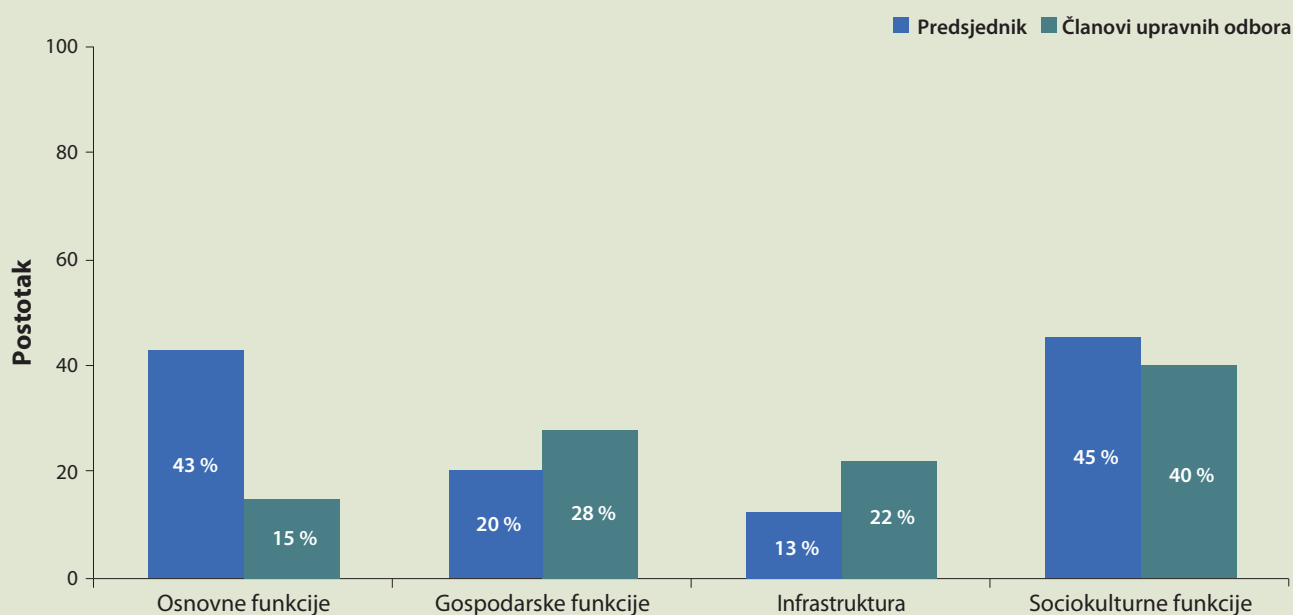
Komisija je također izjavila da će poboljšati internu rodnu uravnoteženost, pri čemu si je za cilj

postavila 40 % članova jednog spola u odborima i stručnim skupinama koje je osnovala.

Europski parlament u više je navrata pozvao države članice da povećaju zastupljenost žena u tijelima za donošenje odluka te je pozvao Komisiju da predloži zakone, a među njima i kvote, za povećanje zastupljenosti žena u korporativnim upravnim tijelima na 40 % do 2020. ⁽²⁾.

⁽²⁾ Vidi Rezoluciju od 6. srpnja 2011. o ženama i poslovnom vodstvu (2010/2115(INI)) i Rezoluciju od 13. ožujka 2012. o jednakosti između žena i muškaraca u Europskoj uniji – 2011. (2011/2244(INI)).

Slika 3. – Žene u upravnim odborima agencija EU-a prema tipologiji BEIS, 2015.

Europski institut za ravnopravnost spolova

Europski institut za rodnu ravnopravnost (EIGE) centar je znanja o rodnoj ravnopravnosti na razini EU-a. EIGE podupire kreatore politika i sve bitne institucije u njihovim nastojanjima da ravnopravnost žena i muškaraca postane stvarnost za sve Europljane i Europljanke tako da im pruža specifično stručno znanje te usporedive i pouzdane podatke o rodnoj ravnopravnosti u Europi.

Više informacija:

<http://eige.europa.eu>
facebook.com/eige.europa.eu
twitter.com/eurogender
youtube.com/eurogender
eige.sec@eige.europa.eu
 +370 52157444

Europski institut za ravnopravnost spolova, EIGE
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LITVA

Paper: MH-02-16-054-HR-C 978-92-9493-125-2 10.2839/68286
PDF: MH-02-16-054-HR-N 978-92-9493-114-6 10.2839/052346